

ผมเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครับ

กาลครั้งหนึ่ง นานมาแล้ว มีทหารลูกพระอาทิตย์ แต่งเครื่องแบบครบเครื่องพร้อมทั้งดาบ ซามูไร ปืนยาวขึ้นเขาไปหาอาจารย์ฮากูอิน ความต้องการก็อยากไปคุยกับพระ ให้พระแก้ข้อสงสัยที่ตัวเองก็ชักจะไม่เชื่อครามครัน มันเป็นหลักความคิดนึกที่เก็บงำไว้แต่ผู้เดียวมานานมาแล้วจะเอ่ยปากกะผู้ใด ก็กลัวจะถูกคนอื่นเขาหาว่าเป็นคนไม่มีศาสนา ผู้สุดท้ายล่องเข้ามาไกลมาหาพระอาจารย์องค์ที่ทุกคนในญี่ปุ่นเขาถือว่าท่านเก่ง

ทหารคนนั้นเอ่ยปากถามท่านอาจารย์ว่า “ท่านอาจารย์ขอรับ ถ้าเราจะมาว่าให้ตรงตามความเป็นจริงกันแล้ว นรกสวรรค์เป็นของมีจริงหรือ?”

ท่านอาจารย์ หัวขยับมาจ้องหน้าเจ้าของคำถามทันที แทนที่จะเริ่มแก้ข้อสงสัยหรืออธิบาย ท่านกลับย้อนถามเอาทหารคนนั้นว่า “เธอนะ ใคร?”

“กระผมเป็นซามูไร ครับ” ทหารคนนั้นแจ้งสถานะความเป็นนักรบของตนโดย ชื่อ ท่านอาจารย์กลับขึ้นเสียงเอาอีกว่า “อาไร! ทหารทะเลไหนอะไรนี่! เจ้านายคนไหนนะช่างไปเอาคนอย่างเรอนี่นะ มาเป็นลิ่วล้อไพร่พล? หน้าอย่างกะขอทานเนอะ!”

โดนหลู่เกียรติเข้าจัง ๆ เช่นนั้น ทหารคนนั้นโกรธพลุ่งจัด ลูกขึ้นจับไว ใช้มือขวากุมด้ามดาบ ยังไม่พออีก ท่านอาจารย์ฮากูอิน ยังกำชับกล่าวต่อไปอีกว่า “อิ มิคาบด้วยริ! คมหรือเปล่านะ ตัดหัวฉันได้ไหมนั่น” เหมือนอย่างกะเอาน้ำมันสาตไสไฟที่เริ่มคุ ทหารผู้ปรี๊ดลั่นด้วยศักดิ์ศรี ไม่ฟังอีไรคำอิรมอันใด มือตีหน้าตามันเป็นไปของมันเอง ชักดาบออกจากฝักเมื่อไหร่ไม่รู้ตัว...ก็พอดี ได้ยินท่านอาจารย์เปลี่ยนระดับเสียง ด้วยน้ำใจกรุณาปราณีเยี่ยงพระมาโปรดสัตว์หน้าโง่ ว่า

“นี่ไง ลูกเอ๊ย ประตูนรกแล้วละ! ที่เธอกำลังเป็นอยู่ทั้งเนื้อทั้งตัว ขณะนี้แน่แท้ กำลังเหยียบประตูนรกแล้วละ ถ้ามีประตูแล้ว นรกจะมีหรือไม่มีล่ะ?”

ฉับพลันทันทีนั้นเหมือนกัน นักดาบซามูไรของเราก็สำนึกตัว สำนึกบาป มือไม้แข็งขาอ่อนทรุดตัวลงกราบแทบเท้า ไหว้แล้วไหว้อีก ขอรภัย และขอมตัวเป็นศิษย์ยอมหมดทั้งกายทั้งใจ ตั้งแต่บัดนี้ไป ท่านอาจารย์เลยถือโอกาสกล่าวชี้แจงขึ้นอีกวาระหนึ่งว่า “นี่ไง ลูกเอ๊ย ประตูสวรรค์ละ! ที่เธอกำลังเป็นอยู่ทั้งเนื้อทั้งตัวขณะนี้ กำลังเหยียบประตูสวรรค์แล้วละ ถ้ามีประตูสวรรค์แล้ว สวรรค์จริง ๆ จะมีหรือไม่มีล่ะ? นิทานก็จบ

นิทานเช่นเรื่องนี้สอนเรื่องกายกรรม วจีกรรมและมโนกรรมให้รู้กันสด ๆ โดยไม่ต้องเสียเวลาบรรยายกันหลายสัปดาห์หลายเดือน เสร็จแล้วยังเลื่อน ๆ ว่ามันจะเรียงข้อใดก่อนหลัง สับสนพะวัคพะวนจับต้นชนปลายไม่ถูก

หากเรายังดำเนินชีวิตนักศึกษาเช่นหลายคนเป็นอยู่ขณะนี้ คือดำเนินชีวิตชนิดที่ปล่อยกายปล่อยใจไปวัน ๆ ปล่อยให้เคลื่อนคล้อยไปตามสิ่งเร้า ๆ ชนิด แล้วแต่ว่าวัน ๆ จะพบปะเจอะเจอะอะไร

เคยถามตนเองบ้างไหมว่าแก่งแย่งแข่งขัน ผู้มานะอดทนบากบั่นพากเพียรกว่าจะได้ชื่อว่าเป็น นิสิตนักศึกษา แต่พอเข้ามาไม่นาน เพียงรูปแบบที่สวมใส่ก็ดัดแปลงแต่งกายให้ทันสมัยตามค่านิยม ของสังคมมา เวลาเข้าไปนั่งศึกษาในห้องเรียน ความสุขของเราไม่ได้อยู่ที่การเปิดสมุดขึ้นตอนต้น ชั่วโมง หากแต่อยู่ตอนปิดสมุดเมื่อจบชั่วโมง

ทำไมเราไม่ต้องการเรียนรู้อะไรเยอะ ๆ แต่เราอยากได้คะแนนเยอะ ๆ เราไม่ต้องการความรู้ แต่เราต้องการสอบผ่านจนได้ปริญญา เราไม่ต้องการสาระ เราเพียงต้องการเครื่องหมายประกันคุณภาพ ว่าเรามี...สาระ?

สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ทั้งที่รู้อยู่ก็จับใจว่าการเรียนด้วยกัน ทำงานด้วยกัน เราควรอยู่ด้วยกัน ด้วยความรักฉันทที่พี่น้อง แต่บ่อยครั้ง พอเราเจอเพื่อนทำอะไรไม่ถูกใจพูดไม่ถูกหู ก็อดคราดเกรี้ยว โมโหโกรธาขึ้นมาไม่ได้ บางครั้งก็ทำอะไรรุนแรงออกไปจนเกินเหตุ เจ้าความรักความจริงใจไม่รู้ หายไปไหน รู้แต่ว่าใครก็ตามที่ทำให้เราเจ็บจะต้องได้รับการตอบแทนที่มากกว่า เพื่อความสะใจของเราเอง

ระวังว่าวันหนึ่งจะมาถึง วันซึ่งมีคนถามว่า “เธอนะ ใคร”

“กระผมเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครับ”

“อาไร! นักศึกษา นักศึกษแสบอะไร กริยามารยาท การแต่งเนื้อแต่งตัว...และแล้วนิทานก็จบ แต่เรากำหนดวิถีชีวิตของเราได้ว่าจะขึ้นสวรรค์หรือลงนรก มีใช่หรือ?”

ผศ.ดร.ศิริวรรณ เกษมสานต์กิดาการ

นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รุ่น 30

กุมภาพันธ์ 43

นิทานเซน จาก อ.อภิปัญญา. (ม.ป.ป.) เล่านิทานเซน. ภาพสีฟุ้งกันโดย เขมะนันทะ. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.